

N:o 15.

Af Herr **I. Asklöf**: Om ändring af beredningslagen i gällande stadga för rikets allmänna elementarläroverk.

I andra kapitlet af gällande stadga för rikets allmänna elementarläroverk äro under rubrik "Befordringslag" och särskildt "om ansökning och prof" de skyldigheter, hvilka åligga sökande till läraresyssla, fastställda. Der föreskrifves nemligen, att sökande så väl till lektorat som till adjunkts- eller kollega-beställning skola, förutom utgifvande och försvarande af en afhandling af de förstnämnda, inför konsistorium i den stiftsstad, hvarunder den lediga sysslan hörer, aflägga undervisningsprof i de ämnen, som höra till den sökta läraresysslan. I den öfvertygelse att detta sätt för lediga sysslors tillsättning ej i sig innefattar något verkligt gagn för läroverken, men deremot för de sökande lärarne medför betydliga olägenheter, har jag med denna motion för afsigt föreslå Riksdagen den förändring härutinnan, att för det första alla prof för lediga läraresysslor, särskildt för lektorat och särskildt för adjunktsbefattning, utan afseende på läroverkens belägenhet, skola afläggas vid *endast ett* läroverk, hvartill Stockholm synes mig bäst kunna erbjuda det så i ena som andra afseendet lämpligaste — samt för det andra, och såsom en följd häraf, att, sedan en lärare-kandidat aflagt ett undervisningsprof vid det härför bestämda läroverket, han må ega rättighet använda det för bemälda prof erhållna betyget vid ansökningar inom hela riket till därför lämpliga lärarebefattningar, honom dock förbehållen rättigheten att, om han så önskar, för erhållande af högre betyg förnya profvet. Nämnde betyg skulle då jemte öfriga meriter vid ansökning intagas i meritförteckningen. För den föreslagna förändringens nytta anser jag mig behöfva endast i korthet utveckla skälen. Det är nemligen allom väl bekant att elementarlärarne, särdeles de som tillhöra adjunkt- eller kollega-graden, jemförelsevis med andra statens embetsmän, erhålla de lägsta löneförmånerna, och vill man i denna jemförelse äfven innefatta deras så väl för kropp som själ öfveranstängande arbetsskyldighet, är det i sanning

endast en emot dem utöfvad rättvisa att söka befrämja deras fördel, hvaraf den ekonomiska ej är den minsta. Efter nu gällande sätt för praktiska profvets afläggande uppkomma för de sökande 2:ne olägenheter, nemligen först och främst den stora kostnaden för sådana resor, uppgående stundom till 100 kronor och deröfver, hvilken blir desto kännbarare, då bland mängden sökande endast en kan erhålla den lediga platsen, och resorna alltså måste förnyas gång efter annan, må hända ändock utan lycklig påföljd. För det andra, att betygen för de aflagda profven vanligen utfalla olika i olika stift, hvarigenom en sökande, som i ett stift förut erhållit högsta betyget, utan att dock derstädes lyckats få anställning, möjligen i ett annat stift erhåller lägre betyg, och sålunda å nyo går miste om befördran. Dessa olikheter i bestämmande af betygen uppkomma naturligtvis af de olika uppfattningar af profvens beskaffenhet, som inom de olika stiften göra sig gällande, hvilket ej heller kan vara till nytta för läroverken i allmänhet. En ännu större och viktigare fördel för dessa skulle genom antagandet af mitt förslag ligga i det förhållandet, att *alla* ansökningar vid uppkommande ledighet komma under ompröfning, då deremot nu vanligtvis är fallet, att åtskilliga lärarekandidater före profvens afläggande för det mesta af ekonomiska skäl återtaga sina ansökningar, hvarigenom läroverket möjligen vid valets anställande kommer att i följd af olämplig lagstiftning gå miste om den bäst kvalificerade. Den i § 64 meddelade befrielse från afläggande af nytt prof inom samma stift bör, äfven om mitt förslag bifalles, fortfarande blifva gällande.

På grund af det nu anförda får jag vördsamt föreslå:

att Riksdagen för sin del bifaller den förändring i befordringslagen af gällande stadga för rikets allmänna elementarläroverk, att de föreläsningsprof jemte afhandlings eller tesers utgifvande och försvarande, som blifvit föreskrifna för sökande till lektorat samt adjunkt- och kollega-befattningar, skola afläggas vid ett, dertill bestämdt läroverk i Stockholm, äfvensom att de för dessa prof undfångna betyg, intagna i meritförteckningen, skola gälla vid ansökningar inom hela riket; samt att Riksdagen hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhåller om utfärdande af de förändringar i bemälda stadga, som häraf blifva en följd.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1877.

I. Asklöf.